١٦- كِتَابُ الْقِصَاصِ
16. న్యాయ ప్రతీకార (ఖిసాస్) పుస్తకం

ఖి'స'స్ మరియు *ఖి'సా'స్* అంటే వెనుక నడచుట అని అర్థం. ఒకవేళ ఎవరైనా ఒకరిని హత్యచేస్తే, హత్య చేయబడిన వ్యక్తికి బదులు హంతకుడ్ని చంపటాన్ని *ఖి'సా'స్* అంటారు. ఎందుకంటే చనిపోయిన వ్యక్తి సంరక్షకుడు హంతకుని వెంట పడి పోతాడు. *ఖి'సా'స్* అంటే సమానం అనే అర్థం కూడా వస్తుంది. ఒకవేళ హత్య చేయబడిన వ్యక్తి సంరక్షకుడు హంతకుణ్ని చంపివేస్తే హంతకుడు, హత్య చేయబడినవాడు ఇద్దరూ సమానులైపోతారు. అంటే ఇద్దరూ హతులు అయ్యారు. *ఖి'సా'స్* వల్ల సమాజంలో శాంతిభద్రతలు ఉంటాయి. దానివల్ల ప్రతి ఒక్కరి ధనమానప్రాణాలు సురక్షితంగా ఉంటాయి. అల్లాహ్ **ఆదేశం**: " ఓ విశ్వాసులారా! హత్య విషయంలో మీ కొరకు న్యాయ ప్రతీకారం (ఖి'సా'స్) నిర్ణయించబడింది. ఆ హత్య చేసిన వాడు, స్వేచ్ఛ గలవాడైతే ఆ స్వేచ్ఛాపరుణ్ణి, బానిస అయితే ఆ బానిసను, స్త్రీ అయితే ఆ స్త్రీని (వధించాలి). ఒకవేళ హతుని సోదరులు (కుటుంబీకులు) హంతకుణ్ణి కనికరించ దలిస్తే, ధర్మయుక్తంగా రక్తశుల్కనిర్ణయం జరగాలి. హంతకుడు రక్తధనాన్ని, ఉత్తమ రీతిలో అతనికి చెల్లించాలి. ఇది మీ ప్రభువు తరఫు నుండి మీకు లభించే సౌకర్యం, కారుణ్యం. దీని తర్వాత కూడా ఈ హద్దును అతిక్రమించే వానికి బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది. **ఓ బుద్ధిమంతులారా**! న్యాయ ప్రతీకారం (ఖి'సా'స్)లో మీకు ప్రాణరక్షణ ఉంది, దీనివల్ల మీరు దైవభీతి గలవారు అవుతారు. (అల్ బఖరహ్, **2:178-179**)

తౌరాతు గ్రంథంలో యూదుల కొరకు మేము ఈ ఆజ్ఞను వ్రాసాము. ప్రాణానికిబదులు ప్రాణం, కన్నుకు బదులు కన్ను, ముక్కుకు బదులు ముక్కు, చెవికిబదులు చెవి, పన్నుకుబదులు పన్ను, ఇలా సమస్త గాయాల కొరకు సమానమైన ప్రతీకారం. కాని ఎవరైనా ప్రతీకారం తీర్చుకోకుండా క్షమిస్తే అది అతనికి పాపపరిహారం అవుతుంది. అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన ఆదేశం ప్రకారం తీర్పుచేయని వారే దుర్మార్గులు.

మొదటి విభాగం اَلْفَصْلُ الْأَوَّلُ

٣٤٤٦ - [١] (متفق عليه) (١٠٢٧/٢)

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنِّي رَسُوْلُ اللهِ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ: النَّفْسُ بِالنَّفْسِ وَالثَّيِّبُ الزَّانِي وَالْمَارِقُ لِدِيْنِهِ اَلتَّارِكُ لِلْجَمَاعَةِ".

3446. (1) [2/1027-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఊద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్ తప్ప ఆరాధ్యులు ఎవరూ లేరని, ము'హమ్మద్ (స) అల్లాహ్ (త) ప్రవక్త అని సాక్ష్యం ఇచ్చే వ్యక్తిని హత్య చేయడం, అతని రక్తం చిందించడం ఈ మూడు కారణాల వల్ల తప్ప ధర్మసమ్మతం కాదు. 1. ఎవరినైనా హత్యచేస్తే అతని ఖి'సా'స్‌కు బదులు అతన్ని హత్య చేయడం ధర్మం. 2. వివాహిత వ్యభిచారిని పూర్తి సాక్ష్యా ధారాలతో రాళ్ళతో కొట్టి చంపటం. 3. ముస్లిములను వదలి వేరైన అంటే ఇస్లామ్‌ను విసర్జించిన వ్యక్తిని చంపటం ధర్మం. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٤٤٧ - [٢] (صحيح) (١٠٢٧/٢)

وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَنْ يَزَالَ الْمُؤْمِنُ فِيْ فُسْحَةٍ مِّنْ دِيْنِهِ مَا لَمْ يُصِبْ دَمًا حَرَامًا". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3447. (2) [2/1027-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒక ముస్లిమ్ మరో ముస్లిమ్ ను అన్యాయంగా హత్య చేయనంతవరకు, అతడు తన ధార్మిక విశాలతలో ఉంటాడు. అతన్ని దైవకారుణ్యం ఆవరించి ఉంటుంది. (బు'ఖారీ)

٣٤٤٨ - [٣] (متفق عليه) (١٠٢٧/٢)

وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الدِّمَاءِ".

3448. (3) [2/1027-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఊద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "తీర్పు దినం నాడు అన్నిటి కంటే ముందు

ప్రజల మధ్య హత్యల గురించి తీర్పుచేయబడును.[1] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٤٤٩ - [٤] (متفق عليه) (١٠٢٧/٢)

وَعَنِ الْمِقْدَادِ بْنِ الْأَسْوَدِ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُوْلَ اللهِ أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيْتُ رَجُلًا مِنَ الْكُفَّارِ فَاقْتَتَلْنَا فَضَرَبَ إِحْدَى يَدَيَّ بِالسَّيْفِ فَقَطَعَهُمَا ثُمَّ لَاذَ مِنِّيْ بِشَجَرَةٍ. فَقَالَ: أَسْلَمْتُ لِلّٰهِ.

وَفِيْ رِوَايَةٍ: فَلَمَّا أَهْوَيْتُ لِأَقْتُلَهُ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ أَأَقْتُلُهُ بَعْدَ أَنْ قَالَهَا؟ قَالَ: "لَا تَقْتُلْهُ. "فَقَالَ: يَا رَسُوْلَ اللهِ إِنَّهُ قَطَعَ إِحْدَى يَدَيَّ. فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا تَقْتُلْهُ فَإِنْ قَتَلْتَهُ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَتِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْتُلَهُ وَإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقُوْلَ كَلِمَتَهُ الَّتِيْ قَالَ".

3449. (4) [2/1027-ఏకీభవితం]

మిఖ్‌దాద్ బిన్ అస్వద్ (ర) కథనం: అతను ప్రవక్త (స) తో, "ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! ఒకవేళ నేను అవిశ్వాసితో యుద్ధం చేయటానికి బయలుదేరి పోరాటంలో మేమిద్దరం ఒకర్ని ఇంకొకరు కొట్టుకునేటప్పుడు, ఆ అవిశ్వాసి నా చేతిపై కరవాలంతో కొట్టాడు, దానివల్ల నా చేయి తెగింది. ఆ వ్యక్తి పారిపోయి ఒక చెట్టు చాటున నన్ను శరణుకోరి, 'అల్లాహ్ (త) కోసం నేను ఇస్లామ్ స్వీకరించాను.' అని అంటాడు."

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "నేనితన్ని కొట్టటానికి సిద్ధపడినపుడు అతడు '*లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్* ' అని పఠించ సాగాడు. ఆ శుభవచనం పలికిన తరువాత నేనతన్ని చంపవచ్చునా?" అని అడిగాను. దానికి ప్రవక్త (స), "ఇప్పుడు నువ్వు అతన్ని చంపకు," అని ఉపదేశించారు. దానికి నేను, 'ప్రవక్తా! ఆ వ్యక్తి నా ఒక చేయిని నరికివేసాడు,' అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స), "అతన్ని చంపకు, ఒకవేళ నువ్వు అతన్ని చంపితే, అతడు నీ స్థానంలో ఉంటాడు. అతన్ని కొట్టకముందు - శుభవచనం పలకటంవల్ల - అతడు ముస్లిమ్ అయిపోయాడు. అతడు నిన్ను కొట్టక ముందు నువ్వు ముస్లిమువు. నువ్వు అతన్ని చంపివేస్తే నీవు అతడి స్థానంలో వచ్చేస్తావు. అంటే అతడు శుభవచనం పలకక ముందు ఉండేస్థానం. అంటే కలిమహ్ పఠించక ముందు అతడు అవిశ్వాసి, ఇక అతడు కలిమహ్ పఠించిన తరువాత నీవు అతన్ని చంపితే నీవు అవిశ్వాసివి అయిపోతావు,'' అని అన్నారు. [2](బు'ఖారీ ముస్లిమ్)

٣٤٥٠ - [٥] (متفق عليه) (١٠٢٨/٢)

وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلَى أُنَاسٍ مِنْ جُهَيْنَةَ فَأَتَيْتُ عَلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ فَذَهَبْتُ أَطْعَنُهُ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ فَطَعَنْتُهُ فَقَتَلْتُهُ فَجِئْتُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ: "أَقَتَلْتَهُ وَقَدْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ؟" قُلْتُ: يَا رَسُوْلَ اللهِ إِنَّمَا فَعَلَ ذٰلِكَ تَعَوُّذًا قَالَ: "فَهَلَّا شَقَقْتَ عَنْ قَلْبِهِ؟"

3450. (5) [2/1028-ఏకీభవితం]

'ఉసామహ్ బిన్ 'జైద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మమ్మల్ని జుహైనహ్ తెగవారి వద్దకు పోరాటానికి పంపారు. పోరాటంలో ఒక వ్యక్తి వద్దకు నేను వెళ్ళాను. మా ఇద్దరి మధ్య పోరాటం జరిగింది. నేనతన్ని బల్లెంతో పొడవటానికి సిద్ధపడ్డాను. ఇంతలో అతడు శుభవచనం *'లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్'* పఠించాడు. అదే స్థితిలో నేను అతన్ని బల్లెంతో చంపివేసాను. ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి జరిగినదంతా విన్నవించుకున్నాను. అది విన్న ప్రవక్త (స), 'అతడు *'లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్'* సాక్ష్యం ఇచ్చినా, నువ్వు అతన్ని చంపి వేసావా?' అని అన్నారు. దానికి నేను, 'ప్రవక్తా! అతడు తన ప్రాణం రక్షించుకోవడానికి శుభవచనాన్ని పఠించాడు.' అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స), 'నువ్వు అతని హృదయం తెరచి చూచావా?' అంటే అతని హృదయంలో ఉన్నది నీకు తెలియదు. నువ్వు బాహ్యాపరంగా భావించాలి అని హితబోధ చేసారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٤٥١ - [٦] (صحيح) (١٠٢٨/٢)

وَفِيْ رِوَايَةٍ عَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْبَجَلِيِّ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "كَيْفَ تَصْنَعُ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ إِذَا جَاءَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟" قَالَهُ مِرَارًا. رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

---

1) వివరణ-3448: మానవ హక్కుల్లో అన్నిటికంటే ముందు అధర్మ హత్య గురించి విచారించటం జరుగుతుంది. అదే విధంగా దైవ హక్కుల్లో అన్నిటికంటే ముందు నమా'జు గురించి విచారించటం జరిగింది.

2) వివరణ-3449: ఎందుకంటే ముస్లిమ్‌ను చంపేవాడు అవిశ్వాసి అయిపోతాడు, అని అన్నారు. అంటే ఒక ముస్లిమ్‌ను చంపటం అధర్మం అని ఈ 'హదీసు' ద్వారా తెలిసింది.

3451. (6) [2/1028-దృఢం]

జుందుబ్ బిన్ 'అబ్దుల్లాహ్ బజలి కథనం: ఆ తరువాత ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు, "తీర్పు దినంనాడు అతడు 'లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ ' పఠిస్తూవస్తాడు. నువ్వు ఏం సమాధానం ఇస్తావు?" ఈ విధంగా అనేకసార్లు అన్నారు. (ముస్లిమ్)

٣٤٥٢ - [٧] (صحيح) (١٠٢٨/٢)

وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عمرِو رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةَ وَإِنَّ رِيْحَهَا تُوْجَدُ مِنْ مَسِيْرَةِ أَرْبَعِيْنَ خَرِيْفًا ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3452. (7) [2/1028-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్ర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న వారిని చంపిన వాడు, స్వర్గసువా సనను ఆస్వాదించలేడు. అయితే స్వర్గ సువాసన 40 సంవత్సరాల దూరం వరకు వ్యాపిస్తుంది.[3] (బు'ఖారీ)

٣٤٥٣ - [٨] (متفق عليه) (١٠٢٨/٢)

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ تَرَدّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ يَتَرَدّى فِيْهَا خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيْهَا أَبَدًا وَمَنْ تَحَسّى سَمًّا فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَسَمُّهُ فِيْ يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيْهَا أَبَدًا وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيْدَةٍ فَحَدِيْدَتُهُ فِيْ يَدِهِ يَتَوَجَّأُ بِهَا فِيْ بَطْنِهِ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيْهَا أَبَدًا".

3453. (8) [2/1028-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా కొండపై నుండి దూకి ఆత్మహత్య చేసుకుంటే, వాడు నరకంలో శాశ్వతంగా అలాగే చేస్తూ ఉంటాడు. అదేవిధంగా విషం తాగి ఆత్మహత్య చేసుకున్నవాడు నరకంలో శాశ్వతంగా విషం త్రాగి చస్తూ ఉంటాడు. అదేవిధంగా కత్తులు, కరవాలాల ద్వారా ఆత్మహత్య చేసుకున్నవాడు నరకంలో శాశ్వతంగా తన్ను తాను చంపుకుంటూ ఉంటాడు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٤٥٤ - [٩] (صحيح) (١٠٢٨/٢)

وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "الَّذِيْ يَخْنِقُ نَفْسَهُ يَخْنِقُهَا فِي النَّارِوَالَّذِيْ يطعَنُهَا يَطعَنُهَا فِي النَّا". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3454. (9) [2/1028-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "పీక పిసుక్కొని ఆత్మహత్య చేసుకున్నవాడు నరకంలో శాశ్వతంగా తన పీక పిసుక్కొని ఆత్మహత్య చేసుకుంటూ ఉంటాడు. అదేవిధంగా తన్ను తాను బల్లెంతో పొడుచుకొని ఆత్మహత్య చేసుకున్నవారు నరకంలో శాశ్వతంగా బల్లెంతో పొడుచు కుంటూ ఉంటారు.'' (బు'ఖారీ)

٣٤٥٥ - [١٠] (متفق عليه) (١٠٢٩/٢)

وَعَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "كَانَ فِيْمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ بِهِ جُرْحٌ فَجزِعَ فَأَخَذَ سِكِيْنًا فَحَزبِهَا يَدَهُ فَمَا رَقَأَ الدَّمُ حَتَّى مَاتَ قَالَ اللهُ تَعَالى: بَادَرَنِيْ عَبْدِيْ بِنَفْسِهِ فَحَرَّمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ".

3455. (10) [2/1029-ఏకీభవితం]

జున్దుబ్ బిన్ 'అబ్దుల్లాహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ''ప్రాచీన కాలంలో ఒక వ్యక్తి ఉండేవాడు. అతడి చేతికి గాయం ఉండేది. దాన్ని భరించలేక తన చేతినే కోసుకున్నాడు. రక్తం కారటం మానలేదు. ఆ వ్యక్తి మరణించాడు. దానికి అల్లాహ్ (త) దాసుడు తన్ను తాను నాశనం చేయడంలో నా కంటే తొందరపడ్డాడు, నేనతనికి స్వర్గాన్ని నిషేధించాను,' అని అన్నాడు.[4] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

---

3) వివరణ-3452: ముహాయిద్ అంటే పరస్పరం హత్యలు చేయమని ముస్లిముల నాయకునితో ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న అవిశ్వాసి. అంటే రాజు అతనికి అభయం ప్రసాదించాడు. ఈ ఉల్లేఖనంలో 40 సంవత్సరాలు అని ఉంది. మరో ఉల్లేఖనంలో 70 సంవత్సరాలు, మరో ఉల్లేఖనంలో 100 సంవత్సరాలు మరో ఉల్లేఖనంలో 500 సంవత్సరాలు, మరో ఉల్లేఖనంలో 1000 సంవత్సరాలు అని ఉంది. వీటన్నిటి ద్వారా చాలా అధిక దూరం అని అర్థం. స్వర్గ సువాసన పొందడు అంటే శిక్షపడే వరకు పొందడు. శిక్షించబడిన తర్వాత స్వర్గంలో ప్రవేశించడం జరుగుతుంది.

4) వివరణ-3455: అంటే ప్రారంభంలో అతనికి స్వర్గంలో ప్రవేశం లభించదు. తగిన శిక్ష అనుభవించిన తరువాత విశ్వాసం, సత్కార్యాల వల్ల స్వర్గంలో ప్రవేశించును. అంటే ప్రారంభ ప్రవేశం నిషేధించబడింది. లేదా ఆత్మహత్య ధర్మ బద్ధం అని భావించి ఉంటాడు. కాని

٣٤٥٦ - [١١] (صحيح) (١٠٢٩/٢)

وَعَنْ جَابِرٍ: أَنَّ الطُّفَيْلَ بْنَ عَمْرٍو الدَّوْسِيَّ لَمَّا هَاجَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِلَى الْمَدِيْنَةِ هَاجَرَ إِلَيْهِ وَهَاجَرَمَعَهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ فَمَرِضَ فَجَزِعَ فَأَخَذَ مَشَاقِصَ لَهُ فَقَطَعَ بِه ا بِرَاجِمَهُ فَشَخَبَتْ يَدَاهُ حَتَّى مَاتَ فَرَآهُ الطُّفَيْلُ بْنُ عَمْرٍو فِيْ مَنَامِهِ وَهَيْئَتُهُ حَسَنَةٌ وَرَآهُ مُغَطِّيًا يَدَيْهِ فَقَالَ لَهُ: مَا صَنَعَ بِكِّ رَبُّكَ؟ فَقَالَ: غَفَرَ لِيْ بِهِجْرَتِيْ إِلَى نَبِيِّهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: مَا لِيْ أَرَاكَ مُغَطِّيًا يَدَيْكَ؟ قَالَ: قِيْلَ لِيْ : لَنْ تُصْلِحَ مِنْكَ مَا أَفْسَدْتَّ فَقَصَّهَا الطُّفَيْلُ عَلَى رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "اَللّٰهُمَّ وَلِيَدَيْهِ فَاغْفِرْ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3456. (11) [2/1029-దృఢం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మదీనహ్ వైపు వలస వెళ్ళినపుడు 'తుఫైల్ బిన్ 'అమ్ర్ దోసి కూడా వలస వెళ్ళారు. అతని వెంట అతని వర్గానికి చెందిన ఒక వ్యక్తి కూడా వెళ్ళాడు. మదీనహ్ చేరిన తర్వాత అక్కడి వాతావరణం అతనికి ప్రతికూలంగా మారింది. అతను అనారోగ్యానికి గురయ్యాడు. అతనితోపాటు అతని వర్గానికి చెందిన మరోవ్యక్తి కూడా అస్వస్థతకు గురయ్యాడు. అతడు అశాంతికి గురై తన బల్లాన్ని తీసుకొని చేతి వ్రేళ్ళను కోసి వేసాడు. రక్తం కారసాగింది. ఎంతమాత్రం ఆగలేదు. దానివల్ల ఆ వ్యక్తి మరణించాడు. 'తుఫైల్ బిన్ 'అమ్ర్ అతన్ని కలలో చూసాడు. అతడు మంచి స్థితిలోనే ఉన్నాడు. కాని తన రెండు చేతులను దాచిపెట్టి ఉంచాడు. కలలోనే అతడు అతన్ని, 'నీ ప్రభువు నీ పట్ల ఎలా వ్యవహరించాడు,' అని అడిగాడు. దానికి ఆ వ్యక్తి అల్లాహ్ (త) నన్ను క్షమించాడు. ఎందుకంటే నేను ఆయన ప్రవక్త (స) వైపుకు వలసవెళ్ళాను అని అన్నాడు. దానికి 'తుఫైల్ బిన్ 'అమ్ర్ అతనితో, 'నీ రెండు చేతులను దాచుకున్నట్టు చూస్తున్నాను,' అని అన్నారు. దానికి ఆ వ్యక్తి, 'నీవు పాడు చేసుకున్న వాటిని మేము సరిచేయం,' అని నన్ను చెప్పటం జరిగింది," అని అన్నాడు. 'తుఫైల్ బిన్ 'అమ్ర్ ఈ కలను ప్రవక్త (స)కు తెలియపరిచాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'ఓ అల్లాహ్! అతన్ని నీవు క్షమించివేస్తే, అతని చేతులను కూడా క్షమించు. అంటే అతని చేతులను కూడా సరిచేయి,' అని ప్రార్థించారు.[5] (ముస్లిమ్)

ఆత్మహత్య నిషిద్ధం. అంటే నిషిద్ధ కార్యాన్ని ధర్మసమ్మతంగా భావించడం అవిశ్వాసం. అందు వల్ల అతని కొరకు స్వర్గం నిషేధించడం జరిగింది.

٣٤٥٧ - [١٢] (صحيح) (١٠٢٩/٢)

وَعَن أبي شُرَيحٍ الكعبيِّ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "ثُمَّ أَنْتُمْ يَا خُزَاعَةُ قَدْ قَتَلْتُمْ. هَذَا الْقَتِيلَ مِنْ هُذَيْلٍ. وَأَنَا وَاللهِ عَاقِلُهُ مَنْ قَتَلَ بَعْدَهُ قَتِيلًا فَأَهْلُهُ بَيْنَ خِيرَتَيْنِ: إِن أَحبُّوا قتلوا وَإِن أَحبُّوا أخذا العقلَ". رَوَاهُ الترمذيُّ وَالشَّافِعِيّ.

وَفِي شرح السنَّة بِإِسْنَادِهِ وَصَرَّحَ: بِأَنَّهُ لَيسَ فِي الصَّحِيحَيْنِ عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ وَقَالَ...

3457. (12) [2/1029-దృఢం]

అబూ షురై'హ్ క'అబీ కథనం: ప్రవక్త (స) ఖుజా'అహ్ వాళ్ళతో ఓ ఖుజా'అహ్ ప్రజలారా! మీరు చంపిన ఈ హుజై'లీ మృతునికి బదులుగా అల్లాహ్ సాక్షి! నేను అతని రక్తపరిహారం చెల్లిస్తాను. ఇకముందు ఎవరినైనా చంపితే, మృతుని వారసులకు రెండు విషయాల అధికారం ఉంటుంది. వాళ్ళు కోరితే హంత కుడిని చంపగలరు లేదా రక్తపరిహారాన్ని స్వీకరించగలరు అని అన్నారు. (తిర్మిజి', షాఫ'యీ, షర్'హ్ సున్నహ్)

٣٤٥٨ - [١٣] (متفق عليه) (١٠٢٩/٢)

وَأَخْرَجَاهُ مِنْ رِوَايَةِ أَبِيْ هُرَيْرَةَ يَعْنِيْ بِمَعْنَاهُ.

3458. (13) [2/81029-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం.[6] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

---

5) వివరణ-3456: ఈ 'హదీసు' ద్వారా ఆత్మహత్య చేసుకున్న వాడు పశ్చాత్తాపం చెంది మరణిస్తే అతన్ని క్షమించడం జరుగుతుంది. ప్రవక్త (స) వైపు వలస పోవటం క్షమాపణకు కారకం అవుతుంది.

6) వివరణ-3458: మక్కహ్ విజయం తర్వాత ప్రవక్త (స) మక్కహ్ లో ప్రసంగించారు. ఇందులో అజ్ఞాన కాలానికి చెందిన అనేక దురాచారాలను ఖండించారు. ఈ రోజుల్లోనే ఖుజాఅ తెగవారు ఒక వ్యక్తిని చంపివేసారు. ప్రవక్త (స) అజ్ఞాన కాలంలో చంపబడిన ఆ వ్యక్తి వారసులు ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తర్వాత వారికి రక్త పరిహారం ఇస్తానని వాగ్దానం చేసారు. ఎందుకంటే భవిష్యత్తులో అది కల్లోలంగా మారకూడదని. ఈ 'హదీసు'లో దీన్ని గురించి సూచించడం జరిగింది.

٣٤٥٩ - [١٤] (متفق عليه) (١٠٣٠/٢)

وَعَنْ أَنَسٍ: أَنَّ يَهُوْدِيًّا رَضَّ رَأْسَ جَارِيَةٍ بَيْنَ حَجَرَيْنِ فَقِيْلَ لَهَا: مَنْ فَعَلَ بِكِ هٰذَا؟ أَفُلَانٌ؟ حَتّٰى سُمِّيَ الْيَهُوْدِيُّ. فَأَوْمَأَتْ بِرَأْسِهَا فَجِيْءَ بِالْيَهُوْدِيِّ فَاعْتَرَفَ فَأَمَرَ بِهِ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَرُضَّ رَأْسُهُ بِالْحِجَارَةِ.

3459. (14) [2/1030-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ఒక యూదుడు ముస్లిమ్ అమ్మాయి తలను రెండు రాళ్ళ మధ్య పెట్టి పగలగొట్టాడు. తరువాత, ఆ అమ్మాయిని, 'నిన్ను ఎవరు చంపారని,' ప్రశ్నించడం జరిగింది. ఆమె ఆ యూదుణ్ని గుర్తించి, తల సైగతో సూచించింది. ఆ యూదుణ్ణి బంధించడం జరిగింది. ఆ యూదుడు తన తప్పు ఒప్పుకున్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) అతని తలను కూడా రెండు రాళ్ళ మధ్య నొక్కి చంపమని ఆదేశించారు. అనంతరం అలాగే చేయడం జరిగింది. [7] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٤٦٠ - [١٥] (متفق عليه) (١٠٣٠/٢)

وَعَنْهُ قَالَ: كَسَرَتِ الرُّبَيِّعُ وَهِيَ عَمَّةُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ثَنِيَّةَ جَارِيَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ. فَأَتَوُا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَأَمَرَ بِالْقِصَاصِ. فَقَالَ أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ عَمُّ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ لَا وَاللهِ لَا تُكْسَرُ ثَنِيَّتُهَا يَا رَسُوْلَ اللهِ. فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "يَا أَنَسُ كِتَابُ اللهِ الْقِصَاصُ" فَرَضِيَ الْقَوْمُ وَقَبِلُوا الْأَرْشَ. فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّهُ".

3460. (15) [2/1030-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: అతని అత్త రుబీ'ఉ ఒక అ'న్సారీ అమ్మాయి పన్ను విరగ్గొట్టింది. ఆ అమ్మాయి బంధువులు ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చారు. జరిగినదంతా చెప్పారు. ప్రవక్త (స) ప్రతీకారం తీర్చుకోమని ఆదేశించారు. అంటే పన్నుకు బదులు పన్ను విరగ్గొట్టటం. ఇది విని అనస్ బిన్ మాలిక్ చిన్నాన్న అనస్ బిన్ న'దర్, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! దైవం సాక్షి! ఆమె పన్ను విరగ్గొట్టటం జరుగకూడదు,' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స), 'ఓ అనస్! దైవ గ్రంథంలో ఖి'సా'స్ ఆదేశం ఉంది. పన్నుకు బదులు పన్ను అని ఉంది,' అని అన్నారు. ఆ అమ్మాయి బంధువులు రక్తపరిహారం తీసుకోవ టానికి సిద్ధపడ్డారు. పన్ను విరగ్గొట్టడం జరగలేదు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'కొంతమంది దైవభక్తులు ఎలాంటి వారంటే, ఒకవేళ వారు ఏదైనా ప్రమాణం చేస్తే, అల్లాహ్ వారి ప్రమాణం పూర్తి చేస్తాడు,' అని అన్నారు.[8] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٤٦١ - [١٦] (صحيح) (١٠٣٠/٢)

وَعَنْ أَبِيْ جُحَيْفَةَ قَالَ: سَأَلْتُ عَلِيًّا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ لَيْسَ فِي الْقُرْآنِ؟ فَقَالَ: وَالَّذِيْ فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأَ النَّسَمَةَ مَا عِنْدَنَا إِلَّا مَا فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فَهْمًا يُعْطَى رَجُلٌ فِي كِتَابِهِ وَمَا فِي الصَّحِيْفَةِ. قُلْتُ: وَمَا فِي الصَّحِيْفَةِ؟ قَالَ: الْعَقْلُ وَفِكَاكُ الْأَسِيْرِ وَأَنْ لَا يُقْتَلَ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

وَذُكِرَ حَدِيْثُ ابْنِ مَسْعُوْدٍ: "لَا تُقْتَلُ نَفْسٌ ظُلْمًا" فِي "كِتَابِ الْعِلْمِ".

3461. (16) [2/1030-దృఢం]

అబూ జు'హైఫహ్ (ర) కథనం: నేను 'అలీ (ర)తో, 'ఖుర్ఆన్‌లో లేనిది మీ దగ్గర ఏదైనా ఉందా,' అని అడిగాను. దానికి 'అలీ (ర), 'విత్తనాల్ని చీల్చి పండించే, ప్రాణాల్ని ఉనికిలోకి తెచ్చే అల్లాహ్ సాక్షి! మా వద్ద ఖుర్ఆన్ తప్ప మరేమీ లేదు - - అల్లాహ్ (త) గ్రంథం ద్వారా మానవునికు ఇవ్వబడిన సత్యావగాహన, గ్రహణశక్తి తప్ప, వాటివల్ల మానవుడు ఖుర్ఆన్‌ను

7) వివరణ-3459: ఈ 'హదీసు' ద్వారా స్త్రీకి బదులుగా పురుషుణ్ణి చంప వచ్చని తెలిసింది. పురుషునికి బదులు స్త్రీని చంపినట్టు.

8) వివరణ-3460: పన్ను విరగ్గొట్టిన స్త్రీ రుబీ'ఉ. ముస్లిమ్ లోని 'హదీసు' ద్వారా రుబీ'ఉ సోదరి అని తెలుస్తుంది. ప్రమాణం చేసిన వారు అనస్ బిన్ న'దర్. మరి ముస్లిమ్ 'హదీసు'లో ఉమ్మె రుబీ'ఉ ప్రమాణం చేసిందని ఉంది. ఇందులో ఎటు వంటి వ్యతిరేకత లేదు, అనస్ బిన్ న'దర్, ఉమ్మె రుబీ'ఉ ఇద్దరూ ప్రమాణం చేసారు. దీని ఉద్దేశం ఏమిటంటే వారు రక్తపరిహారం స్వీకరించేలా ప్రవక్త (స) సిఫారసు చేయాలని. కాని ప్రవక్త (స) 'నేను సిఫారసు చేయలేనని, ఖిసాస్ తీసుకోవాలనే దైవాదేశం ఉందని' అన్నారు. అయితే స్వయంగా వాళ్ళు రక్తపరిహారం తీసుకుంటామని సిద్ధపడ్డారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) 'కొందరు అల్లాహ్ భక్తులు ఎలాంటి వారంటే, అల్లాహ్ ను నమ్మి ప్రమాణం చేస్తే, అల్లాహ్ (త) దాన్ని నిజం చేసిచూపిస్తాడు' అని అన్నారు.

అర్థం చేసుకుంటాడు. ఇంకా మా వద్దకు పంపబడిన ప్రవచనాలలో ఉన్నదీను' అని అన్నారు. దానికి నేను మీ వద్దకు పంపబడిన ప్రవచనాలలో ఏముంది? అని అడిగాను. దానికి అతను (ర) వాటిలో మూడు అంశాలు ఉన్నాయి. 1. హత్యా ప్రతీకారం మరియు రక్తపరిహారం. 2. ఖైదీలను విడుదల చేయడం. 3. అవిశ్వాసికి బదులు ముస్లిమ్‌ను వధించటం జరగదు.[9] (బు'ఖారీ)

రెండవ విభాగం اَلْفَصْلُ الثَّانِيْ

٣٤٦٢ - [١٧] (لم تتم دراسته) (١٠٣١/٢)

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَزَوالُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُّسْلِمٍ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّوَالنَّسَائِيُّ وَوَقَفَهُ بَعْضُهُمْ وَهُوَ الْأَصَحُّ .

3462. (17) [2/1031-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్ర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్ (త) ముస్లిమ్ హత్య తప్ప ప్రపంచ వినాశనాన్ని భరించగలడు. (తిర్మిజి', నసాయి')

٣٤٦٣ - [١٨] (لم تتم دراسته) (١٠٣١/٢)

وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَهُ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ.

3463. (18) [2/1031-అపరిశోధితం]

బరా బిన్ ఆజిబ్ (ర) కథనం.[10] (ఇబ్నె మాజహ్)

٣٤٦٤ - [١٩] (لم تتم دراسته) (١٠٣١/٢)

وَعَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ وَأَبِيْ هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُوْلِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَوء أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ اِشْتَرَكُوْا فِيْ دَمِ مُؤْمِنٍ لَأَكَبَّهُمُ اللهُ فِي النَّارِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيْثٌ غَرِيْبٌ.

3464. (19) [2/1031-అపరిశోధితం]

అబూ స'యీద్, అబూ హురైరహ్ (ర)ల కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒకవేళ భూమ్యాకాశాల్లో ఉన్నవారందరూ ఒక ముస్లిమ్ వ్యక్తిని చంపటంలో భాగ స్వాములైతే, అల్లాహ్ (త) వారందరినీ నరకంలో పడ వేస్తాడు.[11] (తిర్మిజి' / ఏకోల్లేఖనం)

٣٤٦٥ - [٢٠] (لم تتم دراسته) (١٠٣١/٢)

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "يَجِيْءُ الْمَقْتُوْلُ بِالْقَاتِلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَاصِيَتُهُ وَرَأْسُهُ بِيَدِهِ وَأَوْدَاجُهُ تَشْخُبُ دَمًا يَقُوْلُ: يَا رَبِّ قَتَلَنِيْ حَتَّى يُدْنِيْهِ مِنَ الْعَرْشِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَهُ.

3465. (20) [2/1031-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "తీర్పుదినం నాడు హతుడు తన హంతకుడ్ని ఏవిధంగా పట్టుకొని వస్తాడంటే, హంతకుడి నుదురు, తల హతుని చేతిలో ఉంటాయి. హతుని శరీరం నుండి రక్తం కారుతూ ఉంటుంది. హతుడు అల్లాహ్(త)తో, 'ఓ నా ప్రభూ! ఈ హంతకుడ్ని ప్రపంచంలో నన్ను ఎందుకు హత్యచేసాడో అడగండి' అని వేడుకుంటాడు. ఈ విధంగా అంటూ దైవసింహాసనం వరకు తీసుకొని వెళతాడు. (తిర్మిజి', నసాయి', ఇబ్నె మాజహ్)

٣٤٦٦ - [٢١] (لم تتم دراسته) (١٠٣١/٢)

وَعَنْ أَبِيْ أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ أَنَّ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَشْرَفَ يَوْمَ الدَّارِ فَقَالَ: أَنْشُدُكُمْ بِاللهِ أَتَعْلَمُوْنَ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ: زِنَى بَعْدَ إِحْصَانٍ أَوْ كُفْرٌ بَعْدَ إِسْلَامٍ أَوْ قَتْلُ نَفْسٍ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقُتِلَ بِهِ"؟ فَوَ اللهِ مَا زَنَيْتُ فِيْ جَاهِلِيَّةٍ وَلَا إِسْلَامٍ وَلَا ارْتَدَدْتُ مُنْذُ بَايَعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَلَا قَتَلْتُ النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللهُ فَبِمَ تَقْتُلُوْنَنِيْ؟ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَهُ وَلِلدَّارِمِيِّ لَفْظُ الْحَدِيْثِ.

3466. (21) [2/1031-అపరిశోధితం]

అబూ ఉమామహ్ బిన్ సహల్ బిన్ 'హునైఫ్ కథనం: 'ఉస్మాన్ బిన్ 'అఫ్ఫాన్ (ర) *దార్* రోజున తన

---

9) వివరణ-3461: కొందరు 'అలీ (ర) వద్ద ప్రవక్త (స) వాఙ్మలాలు ఉన్నట్టు ప్రచారం చేసారు. ఈ పరిశీలనలో జు'హైఫహ్ (ర) 'అలీ (ర) ను వివరణ కోరారు. దానికి 'అలీ (ర) నా వద్ద ఖుర్ఆన్, ఖుర్ఆన్ అవగాహన, ఇంకా ఈ ప్రతులు తప్ప నా దగ్గర మరేమీ లేవు అని సమాధానం ఇచ్చారు. అంటే 'అలీ (ర) వద్ద ప్రవక్త (స) వాఙ్మలాలు ఏవీ లేవు అని తెలిసింది.

10) వివరణ-3463: అంటే అల్లాహ్ (త) ప్రపంచం నాశనం అవడం భరిస్తాడు గాని ఒక ముస్లిమ్ అన్యాయంగా చంపబడ్డం అల్లాహ్‌కు ఇష్టం లేదు. అంటే ఒక ముస్లిమ్ ప్రాణం అల్లాహ్ వద్ద అన్నిటికంటే విలువైనది.

11) వివరణ-3463: ఒక విశ్వాసి యొక్క రక్తం భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న వారందరికంటే విలువైనదని ఈ 'హదీసు' ద్వారా తెలిసింది.

ఇంటి పైకప్పుపై ఎక్కి ప్రజల నుద్దేశించి ఓ ప్రజలారా! నేను అల్లాహ్ (త)పై ప్రమాణం చేసి మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను, "ప్రవక్త (స) ముస్లిమ్‌ను వధించటం ధర్మం కాదని, అయితే మూడు విషయాల్లో తప్ప, '1. వివాహం అయి ఉండి కూడా వ్యభి చారం చేసినవాడు, 2. ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తర్వాత తన ధర్మాన్ని విసర్జించినవాడు, లేదా 3. ఎవరినైనా అన్యాయంగా చంపినవాడు' అని ప్రవచించినట్టు మీకు తెలుసా?" అని అన్నారు. అంటే వ్యభిచరించిన వ్యక్తిని రాళ్ళతో కొట్టి చంపటం జరుగుతుంది, ఇస్లామ్‌ను విసర్జిస్తే వధించడం జరుగుతుంది. ఒకరిని అన్యాయంగా చంపితే హతునికి బదులుగా అతన్ని వధించడం జరుగుతుంది. "అల్లాహ్ (త) సాక్షి! ఇస్లామ్‌కు ముందు నేను వ్యభచరించ లేదు, ఇస్లామ్ తర్వాత కూడా. ఇంకా ప్రవక్త (స) చేతిపై ఇస్లామ్ స్వీకరించిన నాటి నుండి ఇస్లామ్ పైననే ఉన్నాను, ఇస్లామ్‌ను త్యజించలేదు. ఇంకా నేను ఎవరిని అన్యాయంగా చంపనూ లేదు. మరి మీరెందుకు నన్ను చంపాలని కోరుతున్నారు," అని అన్నారు.[12] (తిర్మిజి', నసాయి', ఇబ్నె మాజహ్, దార్మి)

---

12) వివరణ-3466: అపార్థాల వల్ల కొందరు 'ఉస్మాన్ (ర)కు వ్యతిరేకులయ్యారు. అతన్ని చంపటానికి సిద్ధపడ్డారు. అతన్ని చంపటానికి అతని ఇంటిని చుట్టుముట్టారు. 40 రోజుల వరకు పరిస్థితి ఇలాగే కొనసాగింది. నీళ్ళు కూడా అతని ఇంట్లోకి వెళ్ళడం కష్టం అయిపోయింది. ఒకసారి ఉమ్మె 'హబీబహ్ (ర) ఆహార పదార్థాలను కొన్నింటిని తీసుకొని 'ఉస్మాన్ (ర) వద్దకు వెళదామని ప్రయత్నించారు. కాని ఆందోళనకారుల హృదయాల్లో విశ్వాసం ఏమాత్రం ఉండకుండా పోయింది. వారు ప్రవక్త (స) భార్యను కూడా లెక్కచేయలేదు. ఆమెను వెనక్కి పంపివేసారు. పొరుగింటి వారి నుండి అప్పుడప్పుడూ అన్న పానీయాలు అందేవి. ఆందోళనకారులు హద్దుమీరి పోయారు. ప్రవక్త (స) అనుచరులకు ఏమాత్రం గౌరవం లేకుండా పోయింది. 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సలామ్ (ర), అబూ హురైరహ్ (ర), స'అద్ బిన్ అబీ వఖ్ఖాస్ (ర) 'జైద్ బిన్ సా'బిత్ (ర) వంటి వారి మాట కూడా వినలేదు. వారిని అగౌరవపరిచారు. 'ఉస్మాన్ (ర) పిలుపుపై 'అలీ (ర) అతని వద్దకు వెళ్ళాలని ప్రయత్నించారు. కాని ఆందోళనకారులు అతన్ని ఆపివేసారు. ఇక చేసేది లేక తన నల్లని అమామను రాయబారికి ఇచ్చి, వెళ్ళి పరిస్థితి చూసుకోండి, చాలామంది ప్రవక్త (స) అనుచరులు మదీనహ్ వదిలి వెళ్ళి పోయారని చెప్పండి,' అని అన్నారు. 'ఆయి'షహ్ (ర) 'హజ్జ్ కు వెళదామని నిశ్చయించుకున్నారు. ప్రవక్త (స) అనుచరులు ఈ భయంకర పరిస్థితుల్లో తెరవెనుక ఉండటమే మంచిదని భావించారు. ఆ సమయంలో అక్కడ ముగ్గురు, అంటే 'అలీ, 'తల్'హా, 'జుబైర్ (ర)లు ఉన్నారు. వీరు విషయాన్ని వదిలే, లేదా దాన్ని పరిష్కరించేస్థితిలో లేరు. ఈ ఆందోళనలో ఒకరు మరొకరి మాటను వినేవారు కాదు. అందువల్ల వీళ్ళు వేరుగా ఉండే వారు. 'అలీ (ర) తమ కొడుకులను 'ఉస్మాన్ (ర) రక్షణకు పంపి వేసారు. 'హసన్ (ర) తలుపు దగ్గర కాపలా కాసేవారు. 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'జుబైర్‌ను, 'ఉస్మాన్ (ర) ఇంట్లో అతనికి సేవకుడిగా నియమించారు. 'ఉస్మాన్ (ర) ఇంటిని చుట్టుముట్టిన ఆందోళనకారులకు అనేకసార్లు నచ్చజెప్పడం జరిగింది. వారికి ప్రభావపూరితమైన ప్రసంగాలు వినిపించటం జరిగింది. ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ కూడా ప్రసంగం చేసారు. కాని వారు ఏమాత్రం ప్రభావితం కాలేదు. 'ఉస్మాన్ (ర) ఇంటి కప్పుపై నుండి వారిని ఉద్దేశించి ఇలా ప్రసంగించారు. "మీకు తెలియదా? ప్రవక్త (స) మదీనహ్ వచ్చినపుడు మస్జిద్ చాలా ఇరుకుగా ఉండేది. ప్రవక్త (స) 'ఎవరు ఈ భూమిని కొని దైవానికి సమర్పిస్తారు. దానికి బదులుగా అతనికి అంతకంటే మంచి ప్రదేశం స్వర్గంలో లభిస్తుంది,' అని అన్నారు. అప్పుడు నేను ఆయన ఆదేశాన్ని పాలించాను. ఇప్పుడు మీరు నన్ను ఆ మస్జిద్‌లో నమా'జు చదవనివ్వరా? అల్లాహ్ సాక్షి! మీకు తెలుసా? ప్రవక్త (స) మదీనహ్ వచ్చినపుడు బీరెరూమా తప్ప మంచినీటి బావి మరొకటి ఉండేది కాదు. ప్రవక్త (స) 'దీన్ని ఎవరు కొని ముస్లిములకు దానం చేస్తారో అంతకంటే మంచిది అతనికి స్వర్గంలో లభిస్తుంది,' అని అన్నారు. అప్పుడు నేనే ఆయన ఆదేశాన్ని పాలించాను. ఇప్పుడు మీరు నన్ను దాని నీరు త్రాగనివ్వరా? మీకు తెలుసా? తబూక్ యుద్ధంలో సైన్యానికి ఆయుధాలు, ఇతర పరికరాలు ఇచ్చింది నేనే. అందరూ: 'అదంతా నిజమే,' అని అన్నారు. కాని కఠిన హృదయులపై ఈ ప్రసంగం ఏమాత్రం ప్రభావం చూపలేదు. ప్రజలనుద్దేశించి ఇంకా ఇలా అన్నారు,

'అల్లాహ్ సాక్షి! మీకు గుర్తుందో లేదో ఒకసారి ప్రవక్త (స) కొండపై ఎక్కారు. కొండ కదలసాగింది. ప్రవక్త (స) కొండను తన్ని ఇలా అన్నారు. 'ఓ హిరా ఆగిపో! నీ వీపుపై ఈ సమయం ఒక ప్రవక్త, ఒక సిద్దీఖ్, ఒక షహీద్ ఉన్నారు,' అని అన్నారు. అప్పుడు నేను ఆయన వెంట ఉన్నాను. ప్రజలందరూ, 'గుర్తుంది' అని అన్నారు. ఆ తరువాత మళ్ళీ అల్లాహ్ సాక్షి! హుదైబియాలో నన్ను ప్రవక్త (స) మక్కహ్ రాయబారిగా పంపారు. ప్రవక్త (స) స్వయంగా తన చేతిని నా చేయిగా పరిగణించలేదా?' అందరూ, 'నిజమే' అని అన్నారు. చివరికి ద్రోహులు 'హజ్ కాలం కొన్ని రోజుల్లో ముగుస్తుందని, ఆ వెంటనే ప్రజలు మదీనహ్ కు తరలి వస్తారని, అవకాశం చేజారిపోతుందని, ఆయన్ను చంపటానికి కుట్రలు పన్నసాగారు. వాటిని 'ఉస్మాన్ (ర) స్వయంగా విన్నారు. ప్రజలనుద్దేశించి, 'ప్రజలారా! ఏ విషయంపై నన్ను మీరు చంపటానికి సిద్ధమయ్యారు? ఇస్లామీయ షరీఅత్‌లో కేవలం మూడు కారణాల వల్లనే చంపటం జరుగుతుంది. వ్యభిచారం చేస్తే రాళ్ళద్వారా కొట్టి చంపటం జరుగుతుంది. ఎవరినైనా హత్యచేస్తే ప్రతీకారం తీర్చుకోవటం జరుగుతుంది, ఇస్లామ్‌ను త్యజిస్తే చంపటం జరుగుతుంది. నేను అజ్ఞాన కాలంలోనూ, ఇస్లామ్‌లోనూ వ్యభిచారానికి పాల్పడలేదు, ఎవరినీ చంపలేదు, ఇస్లామ్‌ను త్యజించనూ లేదు. ఇప్పుడు కూడా నేను అల్లాహ్ (త) ఒక్కడేనని, ము'హమ్మద్ (స) అల్లాహ్(త) దాసులు మరియు ప్రవక్త అని సాక్ష్యం ఇస్తున్నాను' అని అన్నారు. కాని ఆయన ప్రసంగాలు ద్రోహులపై ఏమాత్రం ప్రభావం చూపలేదు. ద్రోహులు ఇంటిపై దాడిచేసారు. తలుపు వద్ద కాపలా కాస్తున్న 'హసన్ (ర)ను అడ్డుకోవడంలో గాయపడ్డారు. నలుగురు ద్రోహులు గోడ ఎక్కి వచ్చి కప్పుపై ఎక్కారు. ముందు అబూ బకర్ చిన్న కుమారులు ము'హమ్మద్ బిన్ అబీ బకర్ ఉన్నారు. వీరు 'అలీ (ర) సంరక్షణలో పెరిగారు. వీరు ఏదో ఒక పెద్ద పదవి గురించి ఆశించారు. అది లభించనందున 'ఉస్మాన్ (ర)కు శత్రువులుగా మారిపోయారు. ఇతడు ముందుకు దూకి 'ఉస్మాన్ (ర) జుత్తు పట్టుకున్నారు. బలంగా లాగారు. అప్పుడు 'ఉస్మాన్ (ర), 'కుమారా! ఒకవేళ మీ తండ్రి బ్రతికుంటే దీన్ని ఎంతమాత్రం సహించే వారుకాదు,' అని అన్నారు. అది విని ము'హమ్మద్ బిన్ అబీ బక్ర్ సిగ్గుపడి వెనక్కి తగ్గారు. అప్పుడే మరో వ్యక్తి కనాన్ బిన్ బషీర్ ముందుకు వచ్చి నుదురుపై బలంగా కొట్టాడు. 'ఉస్మాన్ (ర) బోర్లాపడ్డారు. అప్పుడు అతని నోటి నుంచి *'బిస్మిల్లాహ్ తవక్కల్‌తు 'అలల్లాహ్'* అనే పదాలు వెలువడ్డాయి. సాదాన్ బిన్ జుమ్రాన్ మరోసారి కొట్టాడు. దానివల్ల రక్తం ప్రవహించసాగింది. ఒక కఠిన హృదయుడైన 'అమ్ర్ బిన్ అల్ హమ్‌ఖ్ ఛాతీపై ఎక్కి కూర్చొని శరీరంపై వివిధ భాగాలపై 9 చోట్ల గాయపరిచాడు. మరో పాపాత్ముడు కరవాలంతో దాడిచేసాడు. ఆయన ప్రక్కనే ఉన్న భార్య చేత్తో ఆపితే ఆమె మూడు వేళ్ళు తెగి వేరైపోయాయి. ఆ దాడి 'ఉస్మాన్ (ర) జీవిత వెలుగు దీపాన్ని ఆర్పివేసింది. ఈ విధంగా ఉపద్రవాలు కల్లోలాలు తీర్పుదినం వరకు కొనసాగుతూ ఉంటాయి. *షహాదత్* సమయంలో 'ఉస్మాన్ (ర) ఖుర్ఆన్ పఠిస్తున్నారు. ఖుర్ఆన్ తెరచి ఉంది. అతని శరీరం నుండి చిందిన రక్త చుక్కలు ఈ ఆయత్, *"ఫసయక్ఫీకహుముల్లాహు వహువ స్సమీఉల్ అలీమ్"* పై పడ్డాయి. శుక్రవారం నాడు 'అ'సర్ సమయాన ఈ సంఘటన జరిగింది. రెండు రోజుల వరకు శవం అలాగే పడి ఉంది. ప్రవక్త (స) 'హరమ్‌లో ప్రళయం సంభవించింది. ద్రోహుల రాజ్యం ఏలింది. వారి భయం వల్ల ఎవరికీ దఫన్ చేసే ధైర్యం కూడా లేకపోయింది. శనివారం గడిచింది. రాత్రి కొంతమంది ధైర్యం చేసి ఖనన సంస్కారాలు జరిపించారు. ఆ అమర వీరుని శరీరాన్ని గుసుల్ చేయించ కుండానే ఖననం చేయడం జరిగింది. మొత్తం 17 మంది కాబూల్ నుండి మరాకిష్ వరకు పాలించే పాలకుని జనా'జహ్ నమా'జ్ చదివారు. ముస్నద్ ఇబ్నె హంబల్‌లో ఇలా ఉంది: 'జుబైర్ (ర), ఇబ్నె స'అద్ లో 'జుబైర్ ముత్‌యిమ్ జనా'జహ్ నమా'జు చదివించారు. బఖీ' వెనుక హష్‌కౌకబ్‌లో ఖననం చేసారు. తరువాత గోడ తొలగించి ఆ ప్రదేశాన్ని బఖీ'లో కలుపు కోవడం జరిగింది. ఈ నాడు కూడా బఖీ' చివర అతని(ర) సమాధి ఉంది. అతన్ని చంపిన ద్రోహులు కూడా తరువాత తాము చేసిన దానికి పశ్చాత్తాపం చెందారు. కాని ఇస్లామ్ శత్రువుల కుట్రలు ఫలించాయి. విజయం వారిని వరించింది. ఇస్లామ్ ఐక్యత పతనం చెంది సున్నీ, షి'అ, 'ఖారిజీ, 'ఉస్మానీ అని, అనేక వర్గాలుగా వీడిపోయింది. 'అలీ (ర) మస్జిద్ నుండి బయలుదేరి 'ఉస్మాన్ (ర) ఇంటి వైపు వస్తున్నారు. దారిలో వీరమరణం వార్త తెలిసింది. ఈ వార్త వినగానే

٣٤٦٧ - [٢٢] (لم تتم دراسته) (١٠٣٢/٢)

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنْ رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ مُعْنِقًا صَالِحًا مَا لَمْ يُصِبْ دَمًا حَرَامًا فَإِذَا أَصَابَ دَمًا حَرَامًا بَلَّحَ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ.

3467. (22) [2/1032-అపరిశోధితం]

అబూ దర్'దా' (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "విశ్వాసి అధర్మ రక్తాన్ని చిందించనంత వరకు మంచి వైపు ముందడుగు వేస్తూ ఉంటాడు. అధర్మంగా హత్య చేస్తే అలసిపోతాడు.[13] (అబూ దావూద్)

٣٤٦٨ - [٢٣]؟ (١٠٣٢/٢)

وَعَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ:"كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ مَنْ يَقْتُلُ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا" . رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ.

3468. (23) [2/1032-?]

అబూ దర్'దా' (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "అల్లాహ్ (త) దాసుని పాపాలను క్షమించడం సాధ్యం. కాని విగ్రహారాధకుడు, మరియు హంతకుడైన విశ్వాసిని క్షమించడు." (అబూ దావూద్)

٣٤٦٩ - [٢٤] (لم تتم دراسته) (١٠٣٢/٢)

وَرَوَاهُ النَّسَائِيُّ عَنْ مُعَاوِيَةِ

3469. (24) [2/1032-అపరిశోధితం]

నసాయి' ఈ 'హదీసు'ను ము'ఆవియహ్ ద్వారా ఉల్లేఖించారు. [14]

٣٤٧٠ - [٢٥] (لم تتم دراسته) (١٠٣٢/٢)

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا تُقَامُ الْحُدُوْدُ فِي الْمَسَاجِدِ وَلَا يُقَادُ بِالْوَلَدِ الْوَالِدُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارَمِيُّ.

3470. (25) [2/1032-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, మస్జిదులలో శిక్షలు అమలు జరపరాదు, ఖి'సా'స్ కూడా చేయరాదు. కొడుకు హత్యకు తండ్రిని విచారించరాదు.[15] (తిర్మిజి')

٣٤٧١ - [٢٦] (جيد) (١٠٣٢/٢)

وَعَنْ أَبِيْ رِمْثَةَ قَالَ: أَتَيْتُ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَعَ أَبِيْ فَقَالَ: "مَنْ هٰذَا الَّذِيْ مَعَكَ؟" قَالَ: اِبْنِيْ اشْهَدْ بِهِ قَالَ: "أَمَا إِنَّهُ لَا يَجْنِيْ عَلَيْكَ وَلَا تَجْنِيْ عَلَيْهِ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَزَادَ فِيْ "شَرْحِ السُّنَّةِ" فِيْ أَوَّلِهِ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ أَبِي عَلَى رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَرَأَى أَبِيْ الَّذِيْ بِظَهْرِ رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: دَعْنِيْ أُعَالِجُ الَّذِيْ بِظَهْرِكَ فَإِنِّيْ طَبِيْبٌ. فَقَالَ: "أَنْتَ رَفِيْقٌ وَاللهِ الطَّبِيْبُ".

3471. (26) [2/1032-ఆమోదయోగ్యం]

అబూ రిమ్సహ్ (ర) కథనం: "నేను మా నాన్న గారి వెంట ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళాను. ప్రవక్త (స), 'నీ వెంట ఉన్నవాడెవడు,' అని మా నాన్నగారిని అడిగారు. దానికి మా నాన్న, 'వీడు నా కొడుకు, దీనికి మీరు సాక్ష్యం ఉండండి' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త(స) 'ఈ

రెండు చేతులు ఎత్తి, 'ఓ అల్లాహ్(త)! నేను 'ఉస్మాన్ హత్యకు దూరంగా ఉన్నాను,' అని అన్నారు. 'ఉమర్ (ర) బావ స'యీద్ బిన్ 'జైద్ బిన్ 'అమ్ర్ బిన్ 'నఫీల్ ఇలా అన్నారు, ప్రజలారా! మీ ఈ అకృత్యాలకు ఉ'హుద్ కొండ మీపై పడినా ఆశ్చర్యపడవలసిన అవసరం లేదు.

13) వివరణ-3467: అంటే విశ్వాసికి అల్లాహ్ వైపు నుండి ఎల్లప్పుడూ సత్కార్యాల వైపు ముందడుగు వేసే భాగ్యం ప్రసాదించబడుతుంది. చాలా వేగంగా సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉంటాడు. అయితే అధర్మంగా ఇతరుల రక్తాన్ని చిందించ నంత వరకు. ఎప్పుడైతే అధర్మంగా ఇతరుల రక్తాన్ని చిందిస్తాడో ఆ పాపం వల్ల సత్కార్యాలు చేయటానికి అలసి పోతాడు. సత్కార్యాల్లో ముందడుగు వేయలేడు.

14) వివరణ-3469: ఖుర్ఆన్‌లో అల్లాహ్ (త) ఇలా ఆదేశించాడు, "అల్లాహ్ (త) సాటి కల్పించటాన్ని క్షమించడు. అది తప్పితే తాను కోరిన వారిని క్షమిస్తాడు. ఈ ఆయతు ద్వారా విశ్వాస హంతకుడు క్షమించబడతాడని తెలుస్తుంది. లేదా విశ్వాసిని ధర్మంగా భావించి హతమారిస్తే, అతడు విగ్రహారాధకునిగా అవిశ్వాసి అయిపోతాడు. అతన్ని క్షమించడం జరుగదు. లేదా ఇలా హెచ్చరించడం జరిగిందని భావించవచ్చు.

15) వివరణ-3470: మస్జిద్‌లు దైవారాధనకోసం నిర్మించ బడతాయి. మస్జిదుల్లో ఎవరి నుండి ఖి'సా'స్ తీసుకోరాదు, శిక్షలూ అమలుచేయరాదు. ఎందుకంటే దీనిద్వారా రక్తం, మలమూత్రాలు వెలువడే అవకాశం ఉంది. దానివల్ల మస్జిద్ అపవిత్రం అవుతుంది. మస్జిద్ బయట ఖాళీ మైదానాల్లో ఖి'సా'స్ తీసుకోవాలి, శిక్షలు అమలు జరపాలి. ఒకవేళ తండ్రి తన బిడ్డను చంపితే తండ్రికి ఖి'సా'స్ వేయడం జరుగదు.

అబ్బాయి నీపై ఏ పాపం చేయడు. నువ్వు కూడా వీడిపై ఏ పాపం చేయవు' అని అన్నారు."[16] (అబూ దావూద్, నసాయి')

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, నేను మా తండ్రి వెంట ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళాను. మా నాన్నగారు ప్రవక్త (స) వీపుపై దైవదౌత్య ముద్రను చూచి, 'మీరు అనుమతిస్తే మీ వీపుపై కనబడుతున్న దానికి నేను చికిత్స చేస్తాను. ఎందు కంటే నేను వైద్యుణ్ణి,' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స), 'నువ్వు మిత్రుడివి అల్లాహ్ (త) వైద్యుడు,' అని అన్నారు.

٣٤٧٢ - [٢٧] (لم تتم دراسته) (١٠٣٢/٢)

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيْهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ سُرَاقَةَ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: حَضَرْتُ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُقِيْدُ الْأَبَ مِنْ اِبْنِهِ وَلَا يُقِيدُ الِابْنَ مِنْ أَبِيْهِ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ ضَعَّفَهُ.

3472. (27) [2/1032-అపరిశోధితం]

'అమ్ర్ బిన్ షు'ఐబ్ తన తండ్రి తాతల ద్వారా సురాఖహ్ బిన్ మాలిక్ ద్వారా కథనం: నేను ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళాను. అప్పుడు ప్రవక్త (స) కూర్చొని ఒకని కొడుకుతో వాని తండ్రి యొక్క ప్రతీకారము తీసుకుంటున్నారు. కాని అతను (స), తండ్రి నుండి కొడుకు యొక్క ప్రతీకారం తీసుకునేవారు కాదు. (తిర్మిజి' / 'దయీఫ్)

---

16) వివరణ-3471: 'వీడు నా కొడుకు అని తమరు సాక్ష్యం ఉండండి.' అంటే 'ఒకవేళ ఈ నా కొడుకు ఏదైనా తప్పు చేస్తే నేను అతని తరఫున పరిహారం చెల్లిస్తాను. ఒకవేళ నేనేదైనా తప్పు చేస్తే నా తరఫున వీడు పరిహారం చెల్లిస్తాడు' అని అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స) నీ కొడుకు అపరాధానికి నిన్ను, నీ అపరాధానికి నీ కొడుకును విచారించడం జరుగదు. అజ్ఞాన కాలంలో తండ్రి తప్పుచేస్తే కొడుకును, కొడుకు తప్పు చేస్తే తండ్రిని పట్టుకునేవారు. శిక్షించేవారు. అల్లాహ్ (త) ఖుర్ ఆన్‌లో ఇలా ఆదేశించాడు, 'ఒకరి బరువు మరొకరు మోయరు. ప్రవక్త (స) వీపుపై నల్లని పుట్టుమచ్చలు ఉండేవి, వాటిపై వెంట్రుకలు కూడా ఉండేవి. అది దైవదౌత్య ముద్ర. ఆ వ్యక్తి దాన్ని ఏదో వ్యాధి అనుకొని, 'మీరు అనుమతి ఇస్తే నేను చికిత్స చేస్తాను. నేను వైద్యుడను' అని అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స) 'వైద్యుడు అల్లాహ్ (త), ఆయనే స్వస్థత ప్రసాదించే వాడు, నీవు నా మిత్రుడివి మాత్రమే,' అని అన్నారు.

٣٤٧٣ - [٢٨] (ضعيف) (١٠٣٣/٢)

وَعَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "مَنْ قَتَلَ عَبْدَهُ قَتَلْنَاهُ وَمَنْ جَدَعَ عَبْدَهُ جَدَعْنَاهُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُوْ دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهُ وَالدَّارِمِيُّ

وَزَادَ النَّسَائِيُّ فِيْ رِوَايَةٍ أُخْرَى: "وَمَنْ خَصى عَبْدَهُ خَصَّيْنَاهُ".

3473. (28) [2/1033-బలహీనం]

'హసన్ బస్రీ, సమురహ్ ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒకరు తన బానిసను చంపితే, మేము కూడా వారిని చంపివేస్తాము, ఎవరైనా తన బానిస అవయవాలను కోసివేస్తే, మేము కూడా అతని అవయవాలను కోసి వేస్తాము.[17] (తిర్మిజి', అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్, దార్మి, నసాయి')

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "తన బానిస మర్మాంగాన్ని కోసివేసినవాడి మర్మాంగాన్ని మేము కూడా కోసివేస్తాము."

٣٤٧٤ - [٢٩] (لم تتم دراسته) (١٠٣٣/٢)

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيْهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ:"مَنْ قَتَلَ مُتَعَمِّدًا دُفِعَ إِلَى أَوْلَيَاءِ الْمَقْتُوْلِ فَإِنْ شَاؤُوْا قَتَلُوْا وَإِنْ شَاؤُوْا أَخَذُوا الدِّيَةَ:وَهِيَ ثَلَاثُوْنَ حِقَّةً وَثَلَاثُوْنَ جَذَعَةً وَأَرْبَعُوْنَ خَلِفَةً وَمَا صَالَحُوْا عَلَيْهِ فَهُوَ لَهُمْ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

3474. (29) [2/1033-అపరిశోధితం]

'అమ్ర్ బిన్ షు'ఐబ్ తన తండ్రి తాతల ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా ఎవరినైనా చంపితే హంతకుడ్ని హతుని బంధువులకు అప్పజెప్పాలి. వాళ్ళు కోరితే అతన్ని ఖి'సా'స్‌గా చంప వచ్చు. లేదా రక్తపరిహారం తీసుకొని వదలిపెట్టవచ్చు. రక్త పరిహారంగా 100 ఒంటెలు తీసుకోవాలి. వాటిలో మూడు సంవత్సరాలు వయస్సు గల 30 ఆడ ఒంటెలు, నాలుగు సంవత్సరాల వయస్సు గల 30 ఆడ ఒంటెలు, ఇంకా 40 గర్భంతో ఉన్న ఒంటెలు లేదా ఒప్పందం చేసుకున్న విషయాలు. (తిర్మిజి')

---

17) వివరణ-3473: ఈ 'హదీసు' "*అల్ హుర్రు బిల్ హుర్రి వల్ అబ్‌దు బిల్ అబ్‌ది*"కి వ్యతిరేకంగా ఉంది. కొందరు దీన్ని కఠిన హెచ్చరికగా పేర్కొన్నారు.

بَيْنَ أَنْ يَقْتَصَّ أَوْ يَعْفُوَ أَوْ يَأْخُذَ الْعَقْلَ. فَإِنْ أَخَذَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ثُمَّ عَدَا بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ النَّارُ خَالِدًا فِيهَا مُخَلَّدًا أَبَدًا". رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ.

3477. (32) [2/1033-అపరిశోధితం]

అబూ షురైహ్ 'ఖు'జా'యీ (ర) కథనం: "ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రసంగిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను, 'ఒకవేళ ఎవరైనా ఎవరినైనా హత్యచేస్తే హతుని బంధువులకు మూడు విషయాల్లో ఒక విషయం ఎంచుకునే అధికారం ఉంది. వీటిని వదలి మరేదైనా అంటే వారిని ఆపివేయండి. ఆ మూడు విషయాల్లో ఒక విషయం హతునికి బదులు హంతకుడ్ని చంపటం, లేదా ఖి'సా'స్‌ను క్షమించడం, లేదా రక్త పరిహారం తీసుకోవటం. హంతకుడ్ని క్షమించి కూడా హత్య చేయడం అనేది అధిగమించటం అవుతుంది. దీనికి నరకశిక్ష పడుతుంది. అందులో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. అంటే హంతకుడ్ని క్షమించి కూడా హత్య చేయడం అనేది అధిగమించటం అవుతుంది. దానికి తగిన శిక్ష అనుభవించవలసిందే . (దార్మి)

٣٤٧٨ - [٣٣] ؟ (١٠٣٤/٢)

وعَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "مَنْ قُتِلَ فِيْ عِمِّيَّةٍ فِيْ رَمْيٍ يَكُوْنُ بَيْنَهُمْ بِالْحِجَارَةِ أَوْ جَلْدٍ بِالسِّيَاطِ أَوْ ضَرْبٍ بِعَصًا فَهُوَ خَطَأٌ عَقْلُهُ الْخَطَأُ. وَمَنْ قَتَلَ عَمْدًا فَهُوَ قَوَدٌ وَمَنْ حَالَ دُوْنَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَغَضَبُهُ لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ.

3478. (33) [2/1034-?]

'తాఊ'స్ బిన్ 'అబ్బాస్ ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం; పరస్పరం కొట్టుకోవటంలో ఎవరైనా చనిపోతే ఇది పొరపాటు హత్య. ఇందులో రక్తపరిహారం, ఖి'సా'స్ లేదు. అదేవిధంగా ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చంపితే హంతకుని నుండి ఖి'సా'స్ తీసుకోవటం జరుగును. ఖి'సా'స్ తీసుకోనియ్య కుండా అడ్డుకునే వాడిపై అల్లాహ్ అభిశాపం ఉంది. అల్లాహ్ ఆగ్రహం పడుతుంది. దాని వల్ల అతని విధి, అదనపు ఆరాధనలు కూడా స్వీకరించబడవు. (అబూ దావూద్, నసాయి')

٣٤٧٩ - [٣٤] (ضعيف) (١٠٣٤/٢)

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا أُعْفِيُ مَنْ قَتَلَ بَعْدَ أَخْذِ الدِّيَةِ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ.

٣٤٧٥ - [٣٠] (صحيح) (١٠٣٣/٢)

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "اَلْمُسْلِمُوْنَ تَتَكَافَأُ دِمَاؤُهُمْ وَيَسْعَى بِذِمَّتِهِمْ أَدْنَاهُمْ وَيَرُدُّ عَلَيْهِمْ أَقْصَاهُمْ وَهُمْ يَدٌ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ أَلَا لَا يُقْتَلُ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ وَلَا ذُوْ عَهْدٍ فِيْ عَهْدِهِ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ.

3475. (30) [2/1033-దృఢం]

'అలీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ముస్లిములందరి రక్తం సమానం. అంటే ఒక ముస్లిమ్ ఖి'సా'స్ మరో ముస్లిమ్ వ్యక్తి నుండి తీసుకోవడం జరుగు తుంది. బలహీనులకు బదులుగా బలవంతు లను వదలి వేయడం జరుగదు. వారి లోని అతి చిన్న వ్యక్తి కూడా ఎవరికైనా శరణు ఇవ్వగలడు. సైన్యం ముందుకు వెళ్ళి పోయినా వెనుక ఉండిపోయేవారు యుద్ధంలో పాల్గొనక పోయినా వారికి యుద్ధధనంలో భాగం ఉంటుంది. ఎందుకంటే యుద్ధమైదానానికి అందరూ వెళతారు. వెనుకవారు ముందు ఉండేవారికి సహాయకులుగా ఉండేవారు. మరి కొందరు ఒకవేళ దూరంగా ఉన్న ముస్లిమ్ అవిశ్వాసికి అభయం ఇస్తే దగ్గరగా ఉన్న ముస్లిమ్ ఆ అభయాన్ని భంగపరచ లేడు. ముస్లిములందరూ ముస్లిమే తరులకు వ్యతిరేకంగా ఒక చేయి వంటివారు. అంటే అందరూ ఒకే ఆదేశాన్ని పాలించాలి. ఐకమత్యంగా ఉండాలి. ఒక ముస్లిమ్‌కు బాధ కలిగితే అందరికీ కలిగినట్లే, అదేవిధంగా ఒక ముస్లిమును అవిశ్వాసికి వ్యతిరేకంగా హత్య చేయడం జరుగదు. అదేవిధంగా ఒప్పందం ఉన్న వారిని చంపటం జరుగదు. అంటే ఒప్పందం ఉన్న వ్యక్తి వ్యతిరేక చర్య చేయ నంత వరకు అతన్ని చంపకూడదు. (అబూ దావూద్, నసాయి')

٣٤٧٦ - [٣١] (صحيح) (١٠٣٣/٢)

وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَهْ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.

3476. (31) [2/1033-దృఢం]

ఇబ్నె మాజహ్ ఈ 'హదీసు'ను ఇబ్నె 'అబ్బాస్ ద్వారా ఉల్లేఖించారు.

٣٤٧٧ - [٣٢] (لم تتم دراسته) (١٠٣٣/٢)

وَعَنْ أَبِيْ شُرَيْحٍ الْخُزَاعِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُوْلُ: "مَنْ أُصِيْبَ بِدَمٍ أَوْ خَبْلٍ وَالْخَبْلُ: الْجرْحُ فَهُوَ بِالْخِيَارِ بَيْنَ إِحْدَى ثَلَاثٍ: فَإِنْ أَرَادَ الرَّابِعَةَ فَخُذُوْا عَلَى يَدَيْهِ:

3479. (34) [2/1034-బలహీనం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "రక్తపరిహారం తీసుకొని కూడా హంతకుణ్ణి హతమార్చితే, నేను క్షమించను అతన్నుండి ఖి'సా'స్ తీసుకుంటాను." (అబూ దావూద్)

٣٤٨٠ - [٣٥] (لم تتم دراسته) (١٠٣٤/٢)

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُوْلُ: "مَا مِنْ رَجُلٍ يُصَابُ بِشَيْءٍ فِيْ جَسَدِهِ فَتَصَدَّقَ بِهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللهُ بِهِ دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ خَطِيْئَةً". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَه.

3480. (35) [2/1034-అపరిశోధితం]

అబూ దర్'దా (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను ఇలా పలుకుతూ ఉండగా నేను విన్నాను, "గాయపరచినా, హింసించినా, అత్యాచారిని క్షమించిన వారికి దానికి బదులుగా అల్లాహ్ (త) ఉన్నత స్థానాలు ప్రసాదిస్తాడు, ఇంకా వారి పాపాలను క్షమించివేస్తాడు. (తిర్మిజి', ఇబ్నె మాజహ్)

మూడవ విభాగం اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ

٣٤٨١ - [٣٦] (لم تتم دراسته) (١٠٣٤/٢)

عَنْ سَعِيْدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ: أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَتَلَ نَفَرًا خَمْسَةً أَوْ سَبْعَةً بِرَجُلٍ وَّاحِدٍ قَتَلُوْهُ قَتْلَ غِيْلَةٍ وَقَالَ عُمَرُ: لَوْ تَمَالَأَ عَلَيْهِ أَهْلُ صَنْعَاءَ لَقَتَلْتُهُمْ جَمِيْعًا. رَوَاهُ مَالِكٌ.

3481. (36) [2/1034-అపరిశోధితం]

స'యీద్ బిన్ ముసయ్యిబ్ కథనం: 'ఉమర్ (ర) ఒక వ్యక్తికి బదులు ఐదు లేదా ఏడుగురు వ్యక్తులను చంపివేసారు. ఎందుకంటే వీరందరికీ ఆ వ్యక్తి హత్యలో భాగం ఉండేది. అతన్ని మోసం చేసి వీరందరూ అతన్ని చంపివేసారు. 'ఉమర్ (ర) 'ఒకవేళ ఒక వ్యక్తి హత్యలో 'సన్'ఆ' ప్రజలందరూ ఉన్నా నేను అందరినీ చంపేస్తాను' అని అన్నారు. (ఇమామ్ మాలిక్)

٣٤٨٢ - [٣٧] (صحيح) (١٠٣٥/٢)

وَرَوَى الْبُخَارِيُّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ نَحْوَهُ.

3482. (37) [2/1035-దృఢం]

బు'ఖారీ ఈ 'హదీసు'ను 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ ద్వారా ఉల్లేఖించారు.[18]

٣٤٨٣ - [٣٨] (لم تتم دراسته) (١٠٣٥/٢)

وَعَنْ جُنْدَبٍ قَالَ: حَدَّثَنِيْ فُلَانٌ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "يَجِيْءُ الْمَقْتُوْلُ بِقَاتِلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُوْلُ: سَلْ هَذَا فِيْمَ قَتَلَنِيْ؟ فَيَقُوْلُ: قَتَلْتُهُ عَلَى مُلْكِ فُلَانٍ". قَالَ جُنْدُبٌ: فَاتَّقِهَا. رَوَاهُ النَّسَائِيُّ.

3483. (38) [2/1035-అపరిశోధితం]

జున్దుబ్ (ర) కథనం: "ఫలానా వ్యక్తి నాతో ఇలా అన్నాడు, ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు, "తీర్పు దినం నాడు హతుడు తన హంతకుణ్ణి పట్టుకొని అల్లాహ్ (త) ముందుకు తీసుకొని వచ్చి, "ఓ అల్లాహ్ (త)! ఈ హంత కునితో, ఇతడు నన్ను ఎందుకు చంపాడో అడగండి," అని విన్నవించుకుంటాడు. దానికి హంతకుడు, 'నేను ఈ వ్యక్తిని ఫలానా పాలకుని కాలంలో అతని సహాయార్థం చంపాను,' అని అంటాడు. జున్దుబ్ ఉల్లేఖనకర్త, 'మీరు రాజ్యాధికారం కోసం, పండితులపై అత్యాచారం కోసం హత్యలు చేయటానికి దూరంగా ఉండండి.' (నసాయి')

٣٤٨٤ - [٣٩] (ضعيف) (١٠٣٥/٢)

وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "مَنْ أَعَانَ عَلَى قَتْلِ مُؤْمِنٍ شَطْرَ كَلِمَةٍ لَقِيَ اللهَ مَكْتُوْبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ آيِسٌ مِّنْ رَحْمَةِ اللهِ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهْ.

3484. (39) [2/1035-బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒక వ్యక్తి హత్యలో ఒక్క పలుకు ద్వారానైనా సహాయం చేస్తే, తీర్పు దినం నాడు అల్లాహ్ (త)ను కలసినపుడు అతని నుదుటిపై, "ఈ వ్యక్తి అల్లాహ్ కారుణ్యం పట్ల విసిగి పోయాడు" అని రాసి ఉంటుంది.[19] (ఇబ్నె మాజహ్)

---

18) వివరణ-3482: సన్'ఆ' యమన్ పట్టణాల్లో ఒక పట్టణం. సన్'ఆ' ప్రజలను ఎందుకు పేర్కొన్నారంటే, ఆ వ్యక్తిని చంపిన వారందరూ సన్'ఆ'కు చెందినవారు. ఈ 'హదీసు' ద్వారా ఒక వ్యక్తి హత్యలో అనేకమంది పాత్ర ఉంటే అందరూ మరణశిక్షకు అర్హులు.

19) వివరణ-3484: సగం వచనం ద్వారా సహాయం చేయడ మంటే "చంపు" అని సహాయం చేసినా ఇది కూడా హత్యలో సహాయం చేయటమే. విశ్వాసి హంతకుడు తౌబహ్ చేయక పోతే శిక్షకు అర్హుడు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ "అవిశ్వాసులే అల్లాహ్ కారుణ్యం పట్ల విసిగిపోతారు," అని ఆదేశించాడు.

٣٤٨٥ - [٤٠] (لم تتم دراسته) (١٠٣٥/٢)

وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "إِذَا أَمْسَكَ الرَّجُلُ الرَّجُلَ وَقَتَلَهُ الْآخَرُ يُقْتَلُ الَّذِيْ قَتَلَ وَيُحْبَسُ الَّذِيْ أَمْسَكَ". رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ.

3485. (40) [2/1035-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక వ్యక్తి మరో వ్యక్తికి సహాయపడటానికి, ఒకనిని పట్టుకుంటే, అతడు అతన్నికొట్టి చంపితే, హంతకుణ్ణి, హత్యకు బదులుగా చంపడం జరుగుతుంది. పట్టుకున్న వాడిని జైలులో వేయడం జరుగుతుంది." [20] (దారు ఖుతునీ)

=====

١ - بَابُ الدِّيَاتِ

1. రక్త పరిహారం

అంటే ఒకవేళ ఎవరైనా ఎవరినైనా పొరపాటున లేదా ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చంపితే, దానికి బదులు హంతకుని నుండి హత్యాపరిహారం వసూలుచేయడం జరుగుతుంది. దీన్ని దియ్యత్ అంటారు. ఇది రెండు రకాలు:

1. దియ్యత్ ము'గ్‌లి"జహ్. ఇందులో 100 నాలుగు రకాల ఆడ ఒంటెలు ఇవ్వబడతాయి.

2. దియ్యత్ ము'ఖఫ్ఫ'దహ్. ఒంటెలకు బదులు వాటి విలువ ఇవ్వటం జరుగుతుంది. కాలాన్నిబట్టి వాటి విలువ తగ్గుతూ పెరుగుతూ ఉంటుంది.

మొదటి విభాగం اَلْفَصْلُ الْأَوَّلُ

٣٤٨٦ - [١] (صحيح) (١٠٣٦/٢)

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ:"هَذِهِ وَهَذِهِ سَوَاءٌ " يَعْنِي الْخِنْصَرَ وَالْإِبْهَامَ . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3486. (1) [2/1036-దృఢం]

---

20) వివరణ-3485: పట్టుకున్నవాడు కూడా నేరస్తుడే. అయితే అసలు నేరస్తుడు చంపినవాడు. ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీని పట్టు కుంటే మరో వ్యక్తి వ్యభిచరిస్తే, వ్యభిచరించిన వాణ్ణి రాళ్ళతో కొట్టి చంపటం జరుగుతుంది, పట్టుకున్న వాడ్ని శిక్షించడం జరుగుతుంది.

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, అది, ఇది అన్ని సమానం అంటే చిన్న వేలు, పెద్ద వేలు, బొటన వ్రేలు అన్ని సమానం, అంటే రక్తపరిహారంలో అందరూ సమానులే.[21] (బు'ఖారీ)

٣٤٨٧ - [٢] (متفق عليه) (١٠٣٦/٢)

وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ قَالَ: قَضَى رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِيْ جَنِيْنِ امْرَأَةٍ مِّنْ بَنِيْ لِحْيَانَ سَقَطَ مَيْتًا بِغُرَّةٍ: عَبْدٍ أَوْ أَمَةٍ ثُمَّ إِنَّ الْمَرْأَةَ الَّتِيْ قَضَى عَلَيْهَا بِالْغُرَّةِ تُوُفِّيَتْ فَقَضَى رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِأَنَّ مِيْرَاثَهَا لِبَنِيْهَا وَزَوْجِهَا الْعَقْلُ عَلَى عَصَبَتِهَا .

3487. (2) [2/1036-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) బనీ లి'హ్‌యాన్‌కు చెందిన ఒక స్త్రీ గర్భంలో ఉన్న బిడ్డ విషయంలో ఇలా తీర్పు ఇచ్చారు. 'ఆమెను కొట్టటం వల్ల గర్భస్రావం అయి, బిడ్డ చనిపోయింది. ఆ బిడ్డ హత్యా పరిహారంలో ఒక బానిస లేదా ఒక బానిసరాలు ఇవ్వాలి.' బానిసను పొంద వలసిన స్త్రీ మరణించినందువల్ల, ప్రవక్త (స), 'స్త్రీ ఆస్తి ఆమె కొడుకులకు, ఆమె భర్తకు లభిస్తుంది. అయితే పరిహారం హతమార్చిన స్త్రీ వర్గంపై ఉంది. అని ఆదేశించారు." [22] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

---

21) వివరణ-3486: అంటే చేతివేళ్ళు, కాలివేళ్ళు అన్ని సమానమే. ఒకవేలును కోసివేస్తే, దానికి బదులుగా 10 ఒంటెలు ఇవ్వాలి. చిన్న వేలిని కోసివేస్తే అప్పుడు కూడా 10 ఒంటెలు పరిహారంగా ఇవ్వాలి. అదేవిధంగా రెండు కాళ్ళ వేళ్ళు కోసివేస్తే 100 ఒంటెలు ఇవ్వాలి. ఎందుకంటే అన్నీ సమానమే.

22) వివరణ-3487: అంటే బనీ బహ్‌యాన్ తెగకు చెందిన ఇద్దరు స్త్రీల మధ్య వివాదం జరిగింది. వారిలో ఒక స్త్రీ గర్భవతి. వీరిద్దరిలో ఒక స్త్రీ గర్భంతో ఉన్న స్త్రీని షామియానా కర్రతో కొట్టింది. గర్భవతి కడుపులో ఉన్న బిడ్డ మరణించాడు. ఈ వ్యవహారం ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చింది. అప్పుడు ప్రవక్త (స) "బిడ్డకు బదులు ఆ స్త్రీ ఒక బానిస లేదా బానిసరాలిని ఇవ్వాలని తీర్పు ఇచ్చారు. ఆ తరువాత కొట్టిన స్త్రీ మరణించింది. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఆమె ఆస్తి ఆమె వారసులకు లభిస్తుందని, ఆమె పరిహారం ఆమె బంధువులు, తెగవారిపై ఉందని తీర్పు ఇచ్చారు.